

การปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงาน ในโรงพยาบาลของนิสิตพยาบาล

Self - practice in infectious prevention during clinical practice in hospitals among nursing students

ชญาพร คงเพชร* จรัสศรี อินทรสมหวัง** และ นภาพร เพชรศรี*

Chadaporn Kongpetch,* Jarussri Intrarasomvung** and Napaporn Petchsorn*

*คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วัชรพล

**คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

*Faculty of Nursing Wacharaphol, Western University

**Faculty of Nursing, Kasembundit University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของนิสิตพยาบาล กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ วัชรพล มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น จำนวน 183 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบสอบถามการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานซึ่งหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาได้เท่ากับ 0.90 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.87 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ผลการศึกษา พบว่า นิสิตพยาบาลเคยได้รับอุบัติเหตุที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงาน ร้อยละ 30.1 การปฏิบัติตนของนิสิตพยาบาลในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาล นิสิตพยาบาลที่ปฏิบัติทุกครั้งใน 36 ข้อมีตั้งแต่ ร้อยละ 13.7 ในข้อสวมปลอกเข็มคินโดยใช้มือข้างหนึ่งจับปลอกเข็มแล้วใส่เข็มเข้าไปในปลอกด้วยมืออีกข้างหนึ่ง ถึง ร้อยละ 95.0 ในข้อล้างมือทุกครั้งหากเปื้อนน้ำมูกหรือเสมหะ

คำสำคัญ: การปฏิบัติตน, การป้องกันการติดเชื้อ, การฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาล, นิสิตพยาบาล

Abstract

The purpose of this study were to survey self-practice in infectious prevention during clinical practice in hospitals among nursing students. The sample of 183 nursing students at Faculty of Nursing Wacharapol, Western University, was purposively selected. The research tool was a questionnaire on self-practice in infectious prevention during clinical practice in hospitals. Its content validity index was 0.90 and the Cronbach's alpha coefficient was 0.87. Descriptive statistics was used in data analysis. The results were as follows. Nursing students (30.1%) reported

experience of infectious prone accident during practice. In 36 items, their regular self -practice in infectious prevention during clinical practice in hospitals ranged from 13.7 percent (the item of putting back the cover of used needle by 2 hands) to 95.0 percent (the item of doing hand-washing after mucous contamination).

Keywords: Self- practice, Infectious Prevention, Clinical Practice, Nursing Student

ความสำคัญของปัญหา

การติดเชื้อในโรงพยาบาลเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2554 ประเทศไทยมีอัตราชุก ร้อยละ 7.3 การติดเชื้อที่พบบ่อยคือ ในทางเดินหายใจส่วนล่าง ทางเดินปัสสาวะ แผลผ่าตัด กระแสเลือด ผิวหนังและทางเดินอาหาร (สมหวัง ด้านชัยวิจิตร และนิรันดร์ วรณประภา, 2559) โรงพยาบาลเป็นแหล่งรวมของเชื้อโรคนานาชนิด ซึ่งอาจแพร่กระจายไปสู่บุคลากร ผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วยได้ บุคลากรที่ได้รับอุบัติเหตุจากเข็มทิ่มตำหรือของมีคมบาดจากการปฏิบัติงานมากที่สุดคือพยาบาล เนื่องจากลักษณะงานที่ต้องให้การดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด (Massachusetts Department of Public Health, 2012) การเกิดอุบัติเหตุนี้ส่งผลกระทบต่อบุคลากรและโรงพยาบาลที่รุนแรงคือ การติดเชื้อเอชไอวี เชื้อไวรัสตับอักเสบบีหรือซี (Jagger, De Carli, Perry, Puro, & Ippolito, 2003) รวมทั้ง กลัว เครียดและกดดันต่อสภาพจิตใจ (ชลธิชา รอดเพชรภัย, สมเกียรติ ศิริรัตนพุกษ์, สลธิธร เทพตระการพร, สุรศักดิ์ บุรณตรีเวทย์ และ จารุวรรณ ธาดาเดช, 2553) วันชัย มุ่งตุ้ย และ พูนทรัพย์ ไสภรัตน์ (2552) พบว่าพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก สถานบริการสุขภาพพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ป่วยด้วยโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจถึงร้อยละ 40 พยาบาลเป็นผู้ปฏิบัติการพยาบาลที่ต้องสัมผัสสัมผัสกับผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดจำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการป้องกันการติดเชื้อ (อะเคื้อ อุนหนเลขกะ, 2554) เช่น ล้างมือ และใช้เทคนิคปราศจากเชื้อที่เกี่ยวข้องกับการดูแล

ผู้ป่วย และการลดความสะอาดของสิ่งแวดล้อม เพื่อไม่ให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อ (กระทรวงสาธารณสุข, สำนักงานการพยาบาล, 2556)

นิสิตพยาบาลมีประสบการณ์ในการป้องกันการติดเชื้อขณะปฏิบัติงานน้อย ทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อได้ง่าย ขงพิชญ์ (2551) พบว่านักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลตำรวจได้รับอุบัติเหตุขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยร้อยละ 62.5 ทำให้เจ็บป่วยและต้องรับการรักษา ต้องมีค่าใช้จ่ายในการรักษา ไม่ได้เรียน และไม่สามารถฝึกปฏิบัติงานได้ จึงจำเป็นต้องป้องกันการติดเชื้ออย่างเคร่งครัด คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปส่งเสริมให้นิสิตพยาบาลได้ปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. สำรวจการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของนิสิตพยาบาล ในคณะพยาบาลศาสตร์ วัชรพล มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
2. ศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานของนิสิตพยาบาลในคณะพยาบาลศาสตร์ วัชรพล มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

วิธีดำเนินการวิจัย

ชนิดของการวิจัย เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนิสิตพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในคณะพยาบาลศาสตร์ วัชรพล มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 183 คน เลือกแบบเจาะจงโดยเป็นนิสิตพยาบาลที่มีประสบการณ์ฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลซึ่งกำลังศึกษาในชั้นปี 2 ถึง 4

เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามที่คณะวิจัยสร้างขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรมมี 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 การปฏิบัติตนของนักศึกษาพยาบาลในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาล มีจำนวน 36 ข้อ การตอบใช้มาตราประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ไม่ได้ปฏิบัติ และไม่มีประสบการณ์ และส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานจำนวน 8 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย การตรวจความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน หาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา ได้เท่ากับ 0.90 และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของ Cronbach ได้เท่ากับ 0.87

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้นิสิตพยาบาลตอบในห้องเรียน ขณะพัก ก่อนเข้าเรียน ใช้เวลาประมาณ 20 นาที ได้รับแบบสอบถามคืนครบทุกคน

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัยได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการวิจัยและจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ตามหนังสือเลขที่ WTU 2559-0060 ผู้ช่วยนักวิจัยเข้าพบนิสิตพยาบาลแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย การตอบแบบสอบถาม การรักษาความลับ และการเสนอผลวิจัยในภาพรวม ให้สิทธิ์ปฏิเสธได้ ผู้ที่ยินดีตอบแบบสอบถามได้ลงนามในหนังสือยินยอมด้วยความสมัครใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

สำเร็จรูป หาค่าความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. ร้อยละ 89.1 เป็นนิสิตพยาบาลหญิง ร้อยละ 59.6 มีอายุในช่วง 20-25 ปี ร้อยละ 30.1 เคยได้รับอุบัติเหตุที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อขณะปฏิบัติงานโดยผู้เคยได้รับอุบัติเหตุถูกเลือดหรือสารคัดหลั่งกระเด็นเข้าตาหรือถูกร่างกาย 1-2 ครั้ง มากที่สุด ร้อยละ 37.1 รองลงมาคือเข็มที่ตำ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 27.3

2. นิสิตพยาบาล ในคณะพยาบาลศาสตร์ วัชรพล มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ใน 9 เรื่องจำนวน 36 ข้อ มีดังนี้

2.1 การปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาล นิสิตพยาบาลที่ปฏิบัติทุกครั้งมีตั้งแต่ ร้อยละ 13.7 ถึง ร้อยละ 95.0 ผู้ปฏิบัติทุกครั้งที่มีจำนวนมากกว่า ร้อยละ 90 มีเพียง 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 26 ล้างมือทุกครั้งหากเปื้อนน้ำมูกหรือเสมหะ (95%) ข้อ 27 เลือกลงมือที่ผ่านการฆ่าเชื้อแล้วกับผู้ป่วย (92.9%) ข้อ 20 แยกเข็ม/ของมีคมทิ้งลงในภาชนะที่ป้องกันการทิ่มทะลุ (91.3%) ข้อ 12 ใช้น้ำปิดปาก-จมูกทุกครั้งขณะให้การพยาบาลผู้ป่วยที่คาดว่าจะมีการกระเด็นของน้ำลาย/เสมหะ (90.2%) และข้อ 31 ผ้าที่เปื้อนเลือดหรือสารน้ำที่ออกจากร่างกายผู้ป่วยทิ้งลงในที่ใส่ผ้าติดเชื้อ (90.2%) ผู้ปฏิบัติเพียงบางครั้ง มีตั้งแต่ ร้อยละ 0.0 ถึง ร้อยละ 58 ยังมีผู้ไม่ปฏิบัติอีกร้อยละ 0.0 - 30.1 (ตาราง 1 และ 2)

2.2 นิสิตพยาบาลที่ปฏิบัติทุกครั้งที่มีจำนวนมากที่สุดและน้อยที่สุดในแต่ละเรื่อง มีดังนี้ 1) การล้างมือขณะให้การพยาบาลผู้ป่วย หลังล้างมือเช็ดมือด้วยผ้าสะอาด/กระดาษเช็ดมือทุกครั้ง (88%) และผู้ที่ล้างมือถูกต้องตาม 6 ขั้นตอน (63.9%) 2) การสวมถุงมือ เลือกประเภทถุงมือให้เหมาะกับงาน และล้างมือทุกครั้งหลังถอดถุงมือ (88%) ถอดเครื่องประดับก่อนสวมถุงมือ/ไม่ใส่

เครื่องประดับ (67.7%) 3) การใช้ผ้าปิดปาก-จมูก ใช้ผ้าปิดปาก-จมูกทุกครั้งขณะให้การพยาบาลผู้ป่วยที่คาดว่าจะมีการกระเด็นของน้ำลาย/เสมหะ (90.2%) และผู้ที่ใช้เสร็จแล้วปลดลงมากล้องไว้ที่คอเพื่อสะดวกในการใช้ต่อ

(27.3%) 4) การใช้เสื้อคลุมและผ้ากันเปื้อน หลังใช้แล้วไม่จับด้านนอกของเสื้อคลุม ถอดแล้วม้วนให้ด้านนอกเข้าด้านใน (72.1%) (ตาราง 1)

ตาราง 1 จำนวน (f) และร้อยละ (%) ของนิสิตพยาบาลที่ปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลในรายชื่อ จำแนกตามความบ่อยครั้งของการปฏิบัติ (n = 183)

การปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อ ขณะฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาล	ความบ่อยครั้งของการปฏิบัติ			
	ทุกครั้ง f (%)	บางครั้ง f (%)	ไม่ปฏิบัติ f (%)	ไม่มี f (%)
1. การล้างมือขณะให้การพยาบาลผู้ป่วย				
1) ล้างมือทุกครั้งไม่ต่ำกว่า 10 วินาที	140(76.5)	43(23.5)	0(0)	0(0)
2) ล้างมือถูกต้องตาม 6 ขั้นตอน	117(63.9)	66(36.1)	0(0)	0(0)
3) ล้างมือก่อนให้การพยาบาลผู้ป่วยทุกครั้ง	146(79.8)	37(20.2)	0(0)	0(0)
4) ล้างมือทันทีภายหลังให้การพยาบาลผู้ป่วย	154(84.2)	29(15.8)	0(0)	0(0)
5) หลังล้างมือเช็ดมือด้วยผ้าสะอาด/ กระดาษเช็ดมือทุกครั้ง	161(88.0)	22(12.0)	0(0)	0(0)
2. การสวมถุงมือ				
6) ถอดเครื่องประดับก่อนสวมถุงมือ/ ไม่ใส่เครื่องประดับ	124(67.7)	55(30.0)	4(2.3)	0(0)
7) ใส่ถุงมือเมื่อคาดว่าจะปฏิบัติกิจกรรมที่สัมผัสเลือดและสารคัดหลั่งจากผู้ป่วย	151(82.5)	32(17.5)	0(0)	0(0)
8) เลือกประเภทถุงมือให้เหมาะกับงาน เช่น ถุงมือสะอาด ถุงมือปราศจากเชื้อ	161(88.0)	22(12.0)	0(0)	0(0)
9) เปลี่ยนถุงมือในผู้ป่วยแต่ละราย	155(84.7)	8(15.3)	0(0)	0(0)
10) ล้างมือทุกครั้งหลังถอดถุงมือ	161(88.0)	22(12.0)	0(0)	0(0)
3. การใช้ผ้าปิดปาก - จมูก (mask)				
11) ใช้ทุกครั้งในการดูแลผู้ป่วยติดเชื้อทางเดินหายใจ	159(86.9)	24(13.1)	0(0)	0(0)
12) ใช้ทุกครั้งขณะให้การพยาบาลผู้ป่วยที่คาดว่าจะมีการกระเด็นของน้ำลาย/ เสมหะ	165(90.2)	18(9.8)	0(0)	0(0)
13) สวมให้คลุมทั้งปากและจมูก ให้กระชับกับใบหน้า	156(85.2)	27(14.8)	0(0)	0(0)
14) เมื่อใช้เสร็จแล้วปลดลงมากล้องคอเพื่อสะดวกในการใช้ต่อ	58(27.3)	78(42.6)	0(0)	0(0)
15) ล้างมือก่อน-หลังใช้และไม่สัมผัสด้านนอกของผ้าปิดปาก-จมูก	68(37.2)	106(58.0)	9(4.8)	0(0)
4. การใช้เสื้อคลุมและผ้ากันเปื้อน				
16) ใช้เมื่อคาดว่าจะมีเลือดหรือสารคัดหลั่งกระเด็นถูกร่างกาย เช่น ในห้องผ่าตัด ห้องคลอด เป็นต้น	107(58.5)	60(32.8)	16(8.7)	0(0)
17) หลังใช้แล้วไม่จับด้านนอกของเสื้อคลุม ถอดแล้วม้วนให้ด้านนอกเข้าด้านใน	132(72.1)	33(18.0)	14(7.6)	4(2.3)

5) ภาวะเสี่ยง/ การป้องกันอุบัติเหตุจากของมีคม การแยกเข็ม/ของมีคมทิ้งลงในภาชนะที่ป้องกันการทิ่มทะลุ (91.3%) และสวมปลอกเข็มคืนโดยใช้มือข้างหนึ่งจับปลอกเข็มแล้วใส่เข็มเข้าไปในปลอกด้วยมืออีกข้างหนึ่ง (13.7%)
 6) มารยาทในการไอ-จาม ล้างมือทุกครั้งเมื่อเปื้อนน้ำมูกหรือเสมหะ (95%) 7) การทำลายเชื้อและทำให้ปราศจากเชื้อ เลือกใช้อุปกรณ์ที่ผ่านการทำลายเชื้อแล้วกับผู้ป่วย

(92.9%) 8) การจัดการสิ่งแวดล้อม นำผ้าที่เปื้อนเลือดหรือสารน้ำที่ออกจากร่างกายผู้ป่วยทิ้งลงในที่ใส่ผ้าติดเชื้อ (90.2%) 9) การดูแลสุขภาพ เมื่อเจ็บป่วยขณะฝึกปฏิบัติงานได้ไปแจ้งให้อาจารย์นิเทศทราบ (54.6%) ที่เมื่อเจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อ หยุดพักการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อไปผู้อื่น (37.7%) (ตาราง 1 และ 2)

ตาราง 2 จำนวน (f) และร้อยละ (%) ของนิสิตพยาบาลที่ปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลในรายชื่อ จำแนกตามความบ่อยครั้งของการปฏิบัติ (n = 183)

การปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อ ขณะฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาล	ความบ่อยครั้งของการปฏิบัติ			
	ทุกครั้ง f (%)	บางครั้ง f (%)	ไม่ปฏิบัติ f (%)	ไม่มี f (%)
5. ภาวะเสี่ยง/การป้องกันอุบัติเหตุจากของมีคม				
18) ไม่ใช้มือเปล่าจับของมีคม เช่น มีดผ่าตัด เข็มเย็บแผล	123(67.2)	38(20.8)	0(0)	22(12.0)
19) ไม่หักหลอดยาด้วยมือเปล่า	149(81.4)	34(18.6)	0(0)	0(0)
20) แยกเข็ม/ของมีคมทิ้งลงในภาชนะที่ป้องกันการทิ่มทะลุ	167(91.3)	16(8.7)	0(0)	0(0)
21) สวมปลอกเข็มคืนโดยใช้มือข้างหนึ่งจับปลอกเข็มแล้วใส่เข็มเข้าไปในปลอกด้วยมืออีกข้างหนึ่ง	25(13.7)	103(56.3)	55(30.0)	0(0)
22) เมื่อถูกเข็มตำ/ของมีคมบาด บีบเลือดออกให้มากที่สุด ทำความสะอาดด้วยน้ำและสบู่ เช็ดด้วยแอลกอฮอล์ ทา Povidine และปิดแผล	34(18.6)	0(0)	0(0)	149(81.4)
23) เมื่อถูกเลือดหรือสารคัดหลั่งของผู้ป่วยกระเด็นเข้าตา หรือสัมผัสร่างกายได้ล้างออกด้วยน้ำสะอาดหลายๆ ครั้ง	26(14.2)	0(0)	0(0)	157(85.8)
24) เมื่อถูกเข็มตำหรือของมีคมบาดได้รายงานอาจารย์นิเทศหรือหัวหน้าเวรทราบ	34(18.6)	0(0)	0(0)	149(81.4)
6. มารยาทในการไอ-จาม				
25) เวลาไอหรือจาม ใช้ผ้าปิดปากจมูกหรือใช้กระดาษทิชชูหรือผ้าเช็ดหน้าปิด	157(85.8)	26(14.2)	0(0)	0(0)
26) ล้างมือทุกครั้งหากเปื้อนน้ำมูกหรือเสมหะ	174(95.0)	9(5.0)	0(0)	0(0)
7. การทำลายเชื้อและทำให้ปราศจากเชื้อ				
27) เลือกใช้อุปกรณ์ที่ผ่านการทำลายเชื้อแล้วกับผู้ป่วย	170(92.9)	13(7.1)	0(0)	0(0)
28) ใช้เครื่องป้องกันขณะล้างอุปกรณ์ที่ใช้กับผู้ป่วย เช่น ถุงมือ ผ้ากันเปื้อน	155(84.7)	28(15.3)	0(0)	0(0)

8. การจัดการสิ่งแวดล้อม

29) ทำความสะอาดเตียงและโต๊ะข้างเตียงขณะทำเตียงให้ผู้ป่วย ทุกครั้ง	133(72.6)	50(27.4)	0(0)	0(0)
30) แยกทิ้งขยะติดเชื้อออกจากขยะไม่ติดเชื้อก่อนทิ้งทุกครั้ง ใส่ภาชนะที่มีฝาปิด	159(86.9)	24(13.1)	0(0)	0(0)
31) ผ้าที่เปื้อนเลือดหรือสารน้ำที่ออกจากร่างกายผู้ป่วยทิ้งลง ในที่ใส่ผ้าติดเชื้อ	165(90.2)	15(8.2)	3(1.4)	0(0)
32) ทำความสะอาดบริเวณพื้นที่เปื้อนเลือด/ สารคัดหลั่งจาก ร่างกายด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ	140(76.5)	30(16.4)	0(0)	11(6.0)

9. การดูแลสุขภาพ

33) เมื่อเจ็บป่วยขณะฝึกปฏิบัติงานได้แจ้งให้อาจารย์นิเทศทราบ	100(54.6)	42(22.9)	7(3.9)	34(18.6)
34) เมื่อเจ็บป่วยขณะฝึกปฏิบัติงานได้ไปตรวจร่างกายและรักษา	87(47.5)	40(21.9)	5(2.7)	51(27.9)
35) เมื่อมีปัญหาสุขภาพจากการฝึกปฏิบัติงานได้ปรึกษาอาจารย์ นิเทศหรืออาจารย์ที่ปรึกษา	83(45.4)	54(29.5)	7(3.8)	39(21.3)
36) เมื่อเจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อ หยุดพักการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อไปผู้อื่น	69(37.7)	15(8.2)	10(5.5)	89(48.6)

4. ปัญหา และอุปสรรคของการปฏิบัติในการ
ป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานมีเพียง อุปสรรค
ป้องกันการติดเชื้อ ผ้าเช็ดมือ/กระดาษเช็ดมือ มีจำนวน
เพียงพอที่สุด (73.2%)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่าในจำนวน 36 ข้อของการ
ปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติงานใน
โรงพยาบาล นิสิตพยาบาลที่ปฏิบัติทุกครั้งมีตั้งแต่ ร้อยละ
13.7 ถึง ร้อยละ 95.0 ซึ่งยังมีผู้ปฏิบัติได้เพียงบางครั้งและ
ไม่ปฏิบัติ แม้ว่าองค์การอนามัยโลกให้แนวคิดการล้างมือ
ถูกต้องจะป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคระหว่างการดูแล
รักษา และตัวผู้ดูแลซึ่งบุคลากรสาธารณสุขควรพึงปฏิบัติ
(Price, Roome, Lisa, Reilly, McIntyre, Godwin & Bunyan,
2016) แต่ก็มีรายงานวิจัยว่ายังปฏิบัติกันได้ไม่ครบถ้วนอาทิ
การล้างมือถูกต้องตาม 6 ขั้นตอนทุกครั้ง สอดคล้องกับ
วิลาวัณย์ พิเชียรเสถียร, สมหวัง ด่านชัยจิตร, วันชัย
มั่งคั่ง, สุรชาติพิทย์ อุบลาบตี, พัชรี วรรกจิพูนผล และ

จิราวรรณ ดีเหลือ (2554) ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลเห็น
ว่าการทำความสะอาดมือครบทุกขั้นตอนทำให้เสียเวลา
การเรียนรู้ไม่ได้ครอบคลุมแนวคิดใหม่ในการทำความสะอาด
มือ จึงไม่เข้าใจว่าต้องทำความสะอาดมืออย่างครบถ้วน
การสวมถุงมือ การเลือกประเภทถุงมือให้เหมาะกับงาน
เช่น ถุงมือสะอาด ถุงมือปราศจากเชื้อ สอดคล้องกับ
Karen (2013) ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลเลือกใช้ถุงมือใน
การป้องกันการติดเชื้อมากที่สุดโดยให้ความสำคัญกับ
ลักษณะงานว่าสะอาดหรือไม่สะอาด นิสิตพยาบาลที่ถูก
เข็มทิ่มตำ 1-2 ครั้ง พบ ร้อยละ 27.3 ใกล้เคียงกับชลธิชา
รอดเพชรภัย และคณะ (2553) ที่พบว่า พยาบาลได้รับ
อุบัติเหตุขณะทำการสวมปลอกเข็มคืนมากที่สุด ร้อยละ 38

ข้อเสนอแนะ

อาจารย์นิเทศต้องส่งเสริมให้นิสิตพยาบาลได้ปฏิบัติตนใน
การป้องกันการติดเชื้อขณะฝึกปฏิบัติการพยาบาลกับ
ผู้ป่วยในโรงพยาบาลอย่างเคร่งครัด สม่ำเสมอ และครบ
ถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข, สำนักงานพยาบาล. (2556). *การปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล*. นนทบุรี: ผู้แต่ง.
- ชฎาพร คงเพชร. (2551). *การป้องกันการติดเชื้อจากการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ*. เสนอในการประชุมวิชาการประจำปีพยาบาลตำรวจ ณ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ กรุงเทพมหานคร.
- ชลธิชา รอดเพชรภัย, สมเกียรติ ศิริรัตนพุกษ์, สลธิธร เทพตระการพร, สุรศักดิ์ นูรณ์ตรีเวทย์ และ จารุวรรณ ธาดาเดช. (2553). *การจัดการความเสี่ยงต่อการถูกเข็มตำหรือของมีคมบาดในบุคลากรพยาบาล งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ*. *วารสารพยาบาลสาธารณสุข*, 24(2), 1-15.
- วันชัย มั่งคั่ง และพูนทรัพย์ ไสภรัตน์. (2552). *ผลของการส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางฝอยละอองจากระบบทางเดินหายใจต่ออุบัติการณ์โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ และการลาป่วยของบุคลากรพยาบาลแผนกผู้ป่วยนอก สถานบริการสุขภาพพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. *จุลสารชมรมควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาลแห่งประเทศไทย*, 20(1), 33-35.
- วิลาวัลย์ พิเชียรเสถียร, สมหวัง ด่านชัยวิจิตร, วันชัย มั่งคั่ง, สุชาติพิทย์ อุปลาบติ, พัชรี วรภิกขุผล และ จิราวรรณ ดีเหลือ. (2554). *การพัฒนาการทำความสะอาดมือของนักศึกษาพยาบาล*. *พยาบาลสาร*, 38(2), 81-97.
- สมหวัง ด่านชัยวิจิตร และนิรันดร์ วรรณประภา. (2559). *สถานการณ์การติดเชื้อในโรงพยาบาลสำหรับบุคลากร ส.ค.ร. และโรงพยาบาลชายแดน*. เสนอในการบรรยายที่โรงแรมชั้นธาราเวลเนส จังหวัดฉะเชิงเทรา.
- อะเคื้อ อุนหละชกะ. (2554). *หลักและแนวปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล*. เชียงใหม่: มิ่งเมือง นวัตกรรม.
- Jagger, J., De Carli, G., Perry, L. J., Puro, V., & Ippolito, G. (2003). Accidental in health personnel. In R. P. Wenzel. (Ed.). *Prevention and control of nosocomial infections* (pp. 397-422). Baltimore: Lippincott, Williams and Wilkins.
- Karen, L. (2013). Student and infection prevention and control nurses, hand hygiene decision making in simulated clinical scenarios: A qualitative research study of hand washing, gel and glove use choices. *Journal of Infection Prevention*, 14(3), 96-103.
- Massachusetts Department of Public Health (MDPH). (2012). *Sharps injuries among hospital worker in Massachusetts*. Retrieved May 4, 2015, from [http://www.mass.gov/mdph/docs/occupational health/injuries hospital. pdf](http://www.mass.gov/mdph/docs/occupational%20health/injuries%20hospital.pdf).
- Price, L., Roome, K., Lisa, R., Reilly, J., McIntyre, J., Godwin, J., & Bunyan, D. (2016). Toward improving the World Health Organization fifth moment for hand hygiene in the prevention of cross-infection. *American Journal of Infection Control*, 44, 631-5.